

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัวของเด็กและเยาวชนที่ปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2553 ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 10 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการปรับตัว วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแจกแจงความถี่และร้อยละ และแบบสัมภาษณ์เด็กและเยาวชน ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน สรุปผลการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการศึกษา

ส่วน ที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

อายุของกลุ่มตัวอย่างจะอยู่ระหว่าง 17 – 21 ปี โดยมีอายุ 19 ปี มากที่สุด รองลงมาอายุ 17 ปี อายุ 18 ปี อายุ 20 ปี และ อายุ 21 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย มากที่สุด รองลงมาอยู่ในระดับประถมศึกษา และระดับ ปวช.

ภายหลังปล่อยกลุ่มตัวอย่างที่ส่วนใหญ่ อาศัยอยู่กับบิดามารดา รองลงมาอาศัยอยู่กับนายจ้าง อาศัยอยู่กับญาติ และ อาศัยอยู่กับผู้อุปการะ

การดำเนินชีวิตภายหลังปล่อย ของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเรียนมากที่สุด รองลงมาทำงาน และว่างงานไม่ได้ประกอบอาชีพ

ส่วนที่ 2 การปรับตัวของเด็กและเยาวชน

การปรับตัวของเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ความสามารถในการปรับตัวต่อตนเอง การปรับตัวกับครอบครัว และการปรับตัวกับชุมชน

การปรับตัวของตนเอง ด้านการปรับตัวของตนเองของกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.5 อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยกลุ่มตัวอย่าง มั่นใจว่าตนเองจะไม่กระทำผิดซ้ำอีกอยู่

ระดับ ดีมาก เมื่อได้รับมอบหมายงาน สามารถทำคนเดียวได้ กล้ายอมรับผิด และรับผิดชอบการกระทำของตนเอง มองเห็นคุณค่าของตนเอง มีวิธีการที่จะช่วยคลายเครียดได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับค่อนข้างดี และสามารถควบคุมตัวเองได้ มีเป้าหมายชีวิตที่ดี เมื่อมีอุปสรรคปัญหาในชีวิตสามารถอดทน และหาทางแก้ปัญหานั้นให้ได้ อยู่ในระดับปานกลาง ความเชื่อมั่นในตนเองอยู่ในระดับดีเล็กน้อย

การปรับตัวกับครอบครัว ด้านการปรับตัวกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.6 อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยกลุ่มตัวอย่าง สามารถอยู่ร่วมกับคนในครอบครัวได้อย่างปกติ โดยไม่มีปัญหาความขัดแย้ง พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขตนเอง เพื่อครอบครัว พร้อมทั้งจะปรับปรุงแก้ไขตนเอง เพื่อครอบครัว เมื่อคนในครอบครัว เตือน แนะนำ สั่งสอน อบรม พร้อมทั้งจะทำตามอยู่ในระดับค่อนข้างดี และเมื่อมีปัญหาไม่สบายใจมักจะปรึกษาคนในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง

การปรับตัวกับชุมชน ด้านการปรับตัวกับชุมชนของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 อยู่ในระดับค่อนข้างดี โดยกลุ่มตัวอย่าง ปฏิบัติตามกฎระเบียบชุมชนที่อาศัยอยู่ได้ อยู่ในระดับ ดีมาก สามารถอยู่ร่วมกับเพื่อนบ้านได้อย่างมีปกติสุข ส่วนร่วมในการช่วยเหลือ พัฒนาชุมชน ปรับตัวอยู่ในกลุ่มคนที่ฉันไม่คุ้นเคยได้ เป็นที่ยอมรับของคนในชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างดี

การปรับตัวของเด็กและเยาวชนโดยรวม กลุ่มตัวอย่าง มีการปรับตัวต่อตัวเองมีค่าเฉลี่ย 3.5 อยู่ในระดับ ค่อนข้างดี มีการปรับตัวกับครอบครัว มีค่าเฉลี่ย 3.6 อยู่ในระดับค่อนข้างดี มีการปรับตัวกับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.94 อยู่ในระดับค่อนข้างดี ฉะนั้น กลุ่มตัวอย่างมีการปรับตัวโดยรวม มีค่าเฉลี่ย 3.6 อยู่ในระดับค่อนข้างดี

อภิปรายผล

จากผลสรุปการปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กและเยาวชน โดยรวมพบว่า มีการปรับตัวอยู่ในระดับค่อนข้างดี หากแยกเป็นแต่ละด้าน ทั้งการปรับตัวต่อตัวเอง การปรับตัวกับครอบครัว การปรับตัวกับชุมชน อยู่ในระดับค่อนข้างดี ซึ่งจากข้อมูลแบบสอบถามและการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างทุกคนก่อนปล่อยตัว จะได้เข้าร่วมกิจกรรม โครงการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน ของศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ มีการติดต่อผู้ปกครองให้เข้าร่วมกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ และกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ และติดต่อให้รับเด็กและเยาวชนกลับบ้าน ในด้านการฝึกวิชาชีพเยาวชนได้เข้าเรียนการฝึกวิชาชีพในศูนย์ฝึกฯ อาทิ ช่างยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างไม้ก่อสร้าง ช่างแกะสลักไม้ ฯลฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเมื่อปล่อยตัวไป ส่วนใหญ่จะเรียนต่อ หรือทำงานช่วยครอบครัว กรณีกลุ่มตัวอย่างที่ทำงาน ก็ทำงานรับจ้างทั่วไป

หรือค้าขาย โดยไม่ได้ทำงานตามที่ตนเองฝึกวิชาชีพมาเมื่ออยู่ในศูนย์ฝึกฯ ซึ่งจากการที่เด็กและเยาวชนก่อนปล่อยตัวจะได้เข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย และให้ผู้ปกครองเข้ามาร่วมกิจกรรม โดยมีกิจกรรมทักษะชีวิต ความเข้มแข็งทางจิตใจ ครอบครัวยุทธศาสตร์ อาจเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การปรับตัวของเด็กและเยาวชนในแต่ละด้านอยู่ในระดับค่อนข้างดีได้

การปรับตัวของตนเอง

สรุปผลได้ว่า เมื่อเด็กและเยาวชนได้รับการปล่อยตัว ทำให้ตนเองต้องมีการปรับตัว เนื่องจากเมื่อปล่อยไปแล้วจะมีความกลัวอยู่ในใจว่าคนในครอบครัวและชุมชนจะมองตนอย่างไร ยอมรับหรือไม่ และพยายามหักห้ามใจตนเอง ในเรื่องต่างๆ เช่น ยาเสพติด สุรา บุหรี่ และเรื่องเพื่อน ซึ่งเป็นปัจจัยที่ทำให้ตนเองกระทำผิดได้ เมื่อกลับมาอยู่บ้านในช่วงแรก อาจมีเพื่อนมาหาค่อนข้างมาก ชวนไปดื่มสุรา และมียาเสพติดเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้ตนเองต้องพยายามปฏิเสธ แต่อย่างไรก็ตามเยาวชนส่วนใหญ่มั่นใจว่าตนเองจะไม่กระทำผิดซ้ำขึ้นอีก เพราะเช็คผลกับบทเรียนที่ผ่านมาแล้ว

การปรับตัวกับครอบครัว

กลุ่มตัวอย่างหลายคน ก่อนถูกจับกุมและเข้ามาอยู่ที่ศูนย์ฝึกและอบรมฯ มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับคนในครอบครัว ทะเลาะกันอยู่บ่อยครั้งกับผู้ปกครอง แต่เมื่อถูกปล่อยตัว เยาวชนได้รับรู้ว่าเมื่อตนเองโดนจับกุม คนที่เป็นห่วงและรักเขามากที่สุด คือพ่อแม่และผู้ปกครอง ทำให้เยาวชนปรับตัวกับครอบครัวโดยการเชื่อฟังและทำตามมากขึ้น ช่วยงานภายในครอบครัว แต่ก็ยังมีกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้อยู่กับครอบครัว คือ อยู่กับญาติ หรือนายจ้าง เนื่องจากต้องทำงาน หรือมาเรียนในเมือง แต่เมื่อมีวันหยุดก็จะกลับบ้าน กรณีเยาวชนบางคนไม่มีผู้ปกครอง เมื่อไปอยู่กับผู้อุปการะก็ต้องปรับตนเองก่อนสูง คือจะพยายามอ่อนน้อม ถ่อมตน เชื่อฟังผู้อุปการะ ส่วนของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างให้ข้อมูลว่า ก่อนปล่อยตัว ศูนย์ฝึกฯ ได้มีการติดต่อประสานงานในเรื่องต่างๆ เป็นอย่างดี ได้เข้ามาร่วมกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ กิจกรรมต่างๆ ของศูนย์ฝึกฯ อยู่บ่อยครั้ง ก่อนเยาวชนปล่อยตัว ได้มีการพูดคุยกันในการวางแผนอนาคตภายหลังปล่อย และได้ทำสัญญาใจกันว่า เยาวชนจะปรับปรุงตนเองอย่างไรบ้างเมื่อออกไปอยู่กับครอบครัว

ผู้ปกครองส่วนใหญ่ให้ความเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น จากที่เคยคือ ก้าวร้าวกับคนในครอบครัวก็ลดลง ช่วยงานบ้านมากขึ้น ปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัวลดลงเนื่องจากเยาวชนได้บอกเล่าความรู้สึกต่างๆ ก่อนปล่อย ทำให้รับรู้ปัญหา และช่วยกันแก้ไขสิ่งที่ เป็นข้อบกพร่องของแต่ละคน

การปรับตัวกับชุมชน

กลุ่มตัวอย่างส่วนหนึ่งได้กลับไปอยู่ในชุมชน อีกส่วนหนึ่งได้อยู่ในช่วงระยะแรกเท่านั้น เยาวชนจะอยู่ซักระยะ และจะไปเรียนต่อในเมืองหรือทำงานที่ชุมชนอื่น เยาวชนส่วนใหญ่มองว่าที่ผ่านมาไม่ได้ทำงานช่วยเหลือชุมชนเท่าไรนัก ตนเองจึงพร้อมที่จะช่วยเหลือ เช่น งานศพ งานบุญต่างที่วัด ฯลฯ เยาวชนส่วนใหญ่มองว่าชุมชนไม่ได้ตั้งข้อรังเกียจกับตน เพราะส่วนใหญ่จะรู้จักกันอยู่แล้ว ในกรณีอยู่ในแถบชุมชนนอกเมือง บางครั้งคนในชุมชนก็เป็นญาติพี่น้องกัน จึงเห็นอกเห็นใจกันค่อนข้างมาก ส่วนเยาวชนที่อยู่ในชุมชนเมือง ส่วนใหญ่คนในชุมชนจะไม่ได้ยุ่งเกี่ยว หรือสนิทสนมเท่าไรนัก ทำให้บางครั้งก็ไม่ทราบว่าเยาวชนถูกจับกุม และส่วนใหญ่มีความเป็นอยู่แบบต่างคนต่างอยู่ จากข้อมูลของผู้นำชุมชน บางคนไม่รู้จักเยาวชน แต่รู้จักแต่พ่อแม่ เยาวชน แต่ส่วนใหญ่จะรู้จัก และมองว่าเยาวชนไม่ได้ทำผิดในชุมชน และพร้อมที่จะให้โอกาส เยาวชน ผู้นำชุมชนส่วนใหญ่ให้ข้อมูลว่า ก่อนปล่อยตัว ผู้นำชุมชนจะไม่ทราบว่าเยาวชนปล่อยมาเมื่อใด ทางศูนย์ฝึกฯ ไม่ได้แจ้งให้ทางผู้นำชุมชนทราบ ซึ่งไม่ได้มีการเตรียมเด็กกับชุมชนแต่อย่างใด ผู้นำชุมชนบางคนทราบว่าเด็กถูกจับกุม และเคยช่วยเหลือในเรื่องต่างๆ แต่ผู้นำชุมชนก็ไม่รู้จักเยาวชนเท่าใดนัก เพราะครอบครัวของเยาวชนย้ายมาอยู่ใหม่ หรือเป็นชุมชนเมืองที่ไม่ค่อยรู้จักกันเท่าไรนัก ผู้นำชุมชน ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่ตรงกันว่า เยาวชนได้เข้ามาช่วยงานในชุมชนมากขึ้น ซึ่งอาจมาจากที่พ่อแม่พามาด้วย หรือเยาวชนต้องการมาพัฒนาชุมชน ในเรื่องการตั้งแ่งรังเกียจเยาวชนนั้น พบว่าปัจจุบันไม่ค่อยมีแล้ว ส่วนใหญ่จะให้โอกาส เพราะเป็นลูกหลานคนในชุมชน เยาวชนที่ปล่อยมาแล้ว ส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีปัญหาเท่าไรนัก เพราะอาจรู้สึกเจ็ดหลาบ และพ่อแม่ ผู้นำชุมชนช่วยกันดูแลมากขึ้น แต่กลุ่มเด็กที่มีปัญหามากกว่าคือเด็กที่ยังมาถูกจับกุม เพราะยังไม่ได้รับบทเรียนในเรื่องต่างๆ

จากผลการศึกษาพบว่า การปรับตัวของกลุ่มตัวอย่างเป็นไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากกลุ่มตัวอย่าง ผลการปรับตัวต่อตนเอง อยู่ในระดับดีมาก การปรับตัวกับครอบครัว การปรับตัวกับชุมชน จะอยู่ในระดับดีมากเช่นเดียวกัน หากกลุ่มตัวอย่างมีผลการปรับตัวต่อตนเอง อยู่ในระดับค่อนข้างดี หรือปานกลาง การปรับตัวกับครอบครัว การปรับตัวกับชุมชน จะอยู่ในระดับค่อนข้างดี หรือปานกลาง หากการปรับตัวต่อตนเองอยู่ในระดับไม่ดี การปรับตัวกับครอบครัว การปรับตัวกับชุมชน อยู่ในระดับดีเล็กน้อย ดังกรณีศึกษาคนที่ 10 ที่มีผลการปรับตัวต่อตนเองอยู่ในระดับไม่ดี พบว่าเป็นเด็กและเยาวชนที่ไม่มีผู้ปกครอง อาศัยอยู่สถานสงเคราะห์บ้านเด็กชายตั้งแต่ยังเล็ก และปัจจุบันอาศัยอยู่กับมูลนิธิ ฉะนั้นจึงพบว่าครอบครัวเป็นปัจจัยหนึ่งที่สามารถช่วยให้เด็กและเยาวชนมีการปรับตัวต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนให้ดีขึ้นเมื่อจากข้อมูลกรณีศึกษาที่มีผู้ปกครอง ถึงแม้บางคนจะพักอาศัยอยู่กับญาติหรือนายจ้าง มีกาปรับตัวต่อตนเอง

ครอบครัว และชุมชนอยู่ระดับปานกลาง จนถึงดีมาก และทางศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน เขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ ได้เน้นให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย การเข้าร่วมกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ ปัจฉินนิเทศ และวางแผนอนาคตร่วมกันก่อนปล่อยตัว ซึ่งสามารถทำให้เด็กและเยาวชนกับผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ในครอบครัวที่ดีขึ้นส่งผลต่อการปรับตัว ของเด็กและเยาวชน ดังที่ (จรัญ พรหมอยู่, 2526)กล่าวว่า บุคคลจึงไม่สามารถพัฒนาไปได้ดีและใช้ ชีวิตอย่างมีความสุขได้หากปราศจากครอบครัวที่ดี และตรงกับงานวิจัยของเสาวคนธ์ เกษฎารักษ์ และคณะ (2552) ศึกษา “ การปรับตัวผู้ต้องขังภายหลังปล่อยตัวจากเรือนจำ ” ที่ผลการศึกษากล่าวในเรื่องการปรับตัวว่า ผู้ต้องขังที่ได้รับการปล่อยตัวส่วนใหญ่สามารถปรับตัวอยู่ร่วมกับสังคม ได้ในระดับมาก โดยมีปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวได้ดีคือ การมีสุขภาพร่างกายสมบูรณ์ แข็งแรง การนำความรู้ไปใช้ประกอบอาชีพ การมีครอบครัวอบอุ่น ครอบครัวไม่ทอดทิ้ง การได้รับการยอมรับจากครอบครัว สังคม

ดังนั้นเมื่อเด็กและเยาวชนใกล้ปล่อยตัว ผู้ปกครอง และชุมชนจึงต้องมีส่วนสำคัญในการ เข้ามาเตรียมความพร้อมเด็กและเยาวชน เมื่อเขาปล่อยตัวออกไปสู่สังคม สามารถปรับตัวต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชนได้ โดยเด็กและเยาวชนอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุขและไม่ก่อเหตุกระทำผิด ซ้ำขึ้นอีก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

การศึกษาการปรับตัวของเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ ดังนี้

1. การปรับตัวของเด็กและเยาวชนทั้งการปรับของตนเอง การปรับตัวกับครอบครัว การปรับตัวกับชุมชน อยู่ในระดับค่อนข้างดี แต่พบว่า ด้านการปรับตัวของตนเอง เรื่องการมี เป้าหมายและวางแผนอนาคตของตนเอง และสามารถอดทน และหาทางแก้ปัญหาอุปสรรคนั้น อยู่ ในระดับปานกลาง ก่อนปล่อยตัวควรมีการจัดกิจกรรม ให้ความรู้ การให้คำปรึกษาเพื่อให้เด็กมี เป้าหมายชีวิตที่ดี และเสริมทักษะการแก้ไขปัญหาต่างๆ โดยให้ครอบครัวเข้ามามีส่วนร่วม

2. การปรับตัวของเด็กและเยาวชน ด้านการปรับตัวกับครอบครัว เมื่อมีปัญหาไม่สบายใจ จะปรึกษาคนในครอบครัว อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ก่อนเตรียมความพร้อมก่อนปล่อย ควร มีการจัดกิจกรรมครอบครัวสัมพันธ์ โดยเริ่มตั้งแต่เด็กและเยาวชนเข้ามาอยู่ใหม่ ให้ผู้ปกครองเข้ามา มีส่วนร่วมการบำบัดช่วยเหลือเด็กและเยาวชน และจัดกิจกรรมให้สร้างสัมพันธ์ที่ดีภายใน ครอบครัว

3. ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ ควรมีการวางระบบการติดตามประเมินภายหลังปล่อย การวัดการปรับตัวของเด็กและเยาวชน และเสริมสร้างเครือข่ายครอบครัว และชุมชนในการช่วยเหลือติดตาม เนื่องจากที่ผ่านมาเครือข่ายชุมชนยังไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมมากนักในการเตรียมความพร้อมก่อนปล่อยเด็กและเยาวชน

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

จากผลการศึกษาครั้งนี้พบว่า เด็กและเยาวชนที่ปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 7 จังหวัดเชียงใหม่ มีความสามารถในการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างดี ทั้งนี้ เพื่อให้การศึกษาสมบูรณ์และเป็นประโยชน์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาเด็กและเยาวชนที่ปล่อยตัวจากศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน จำนวนกลุ่มตัวอย่างมากขึ้น และ เปรียบเทียบแต่ละศูนย์ฝึกและอบรมทั่วประเทศ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยนำไปปรับใช้ในแต่จังหวัดได้
2. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของเด็กและเยาวชนกระทำผิดภายหลังปล่อย
3. ควรศึกษาถึงแหล่งสนับสนุนทางสังคม หน่วยงานหรือเครือข่ายต่างๆ ที่ช่วยเหลือเด็กและเยาวชนภายหลังปล่อยตัวได้
4. ควรศึกษาถึงกิจกรรมหรือปัจจัยที่สามารถเสริมทักษะต่างๆในการเตรียมความพร้อมปล่อยเด็กและเยาวชน โดยมีให้เด็กและเยาวชนกระทำผิดซ้ำ